

Womhaj Bóh!

Czykło 32.
5. augusta.

Łětnik 9.
1899.

Šerbiske njedželiske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščetni w Budyščinje a šu tam dostač ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

10. njedzela po šwj. Trojizh.

Šapóštolike štutki 9, 6.

Šnježe, šhto chzeš, šo bych činiš?

Jako tam Saul tšepjetaty a šporoženy na šemi ležešče a tamny š njebjek hłóš, kotryž bě šaklyšchal, jemu pšchezo hiščeže do wušchow klinečešče: „Ša šym tón Ješuš, kotrehož ty pšcheczeš. Tebi budže čžežto pšchecziwo wótremu łopacz.“ — bě jemu, kaž byl šo jemu něchtó najmóžnišči do pucza wustupik, kiž bě tajki šylny, šo jeho nihtó pšchewinyč njemóže. Duž Saul wšchón pokorny a šwólny wysche k njeju pohladny šo praščejo: „Šnježe, šhto šechzeš, šo dyrbiš ja činič?“

Šlej, kažki bu tónle špjecziwy čłowjek š jonym dobom pošlušny a šwólny, tónle hordy a naduty š jonym dobom pokorny, šo temu poča „Šnješ“ rěcač, kotrehož bě dotal pšcheczešchal a hanik. Šaj, nětkle bě Saul, kiž bě šebi šantemu dotal „wšchón prawy“ wušdal, še šwojim nadutym duchom tajki škludny a poroženy, šo Ješušej k nohomaj padže, kudy a nahi, wopuščeženy a hubženy, kaž hewaš nihdy ženje. Š nětkle šebi dale wjazy na žane šwoje prawo a prawišna njemyšlešče, ale šo wšchón temu do jeho wole poda, kotryž žanej wušchi nima ša hordych a wuhordženyh duchow, ale kiž jeniczyž šrudnym, potulonym a tyšchym dušcham šwólne šwoju miłošč pošćicza.

Šnježe, šhto dyrbiš ja činič? Šole je štajnje přenje praščenje w dušchi tajkich čłowjekow, kotryž počnu wěrič a šwojemu Šnješej pošlušacz. „Wy mužojo, lubi bratšja,

šhto dyrbiš činič.“ Šakle woprašča šo tamna črjoda wěrjazyh přenje šwjatki, jako běchu jim Šětrowe šłowa pšches wutrobu pšchecšče, šo běchu wšchitzy kaž šatorhjeni, dokelž bě jim Šetr prajil: „Wy šče teho, kotrehož bě wam Bóh ša šbóžnika daril, na kšchiz pšchibili a škónžowali.“ — Šakle je tež Saul šawolał, jako bě wšchón šatorhženy a na dušchi šrudženy.

Š, to je něšhto duščne a rjane, hdyž něchtó š tajkimle šwojim praščenjom Šože šwjatej woli durje do šwojeje wutrobny wotewri, a hdyž šměrom štejo powoštanje, čžichi a pokorny, a šo po tym wješč da wot teho, kiž je našch jeniczyki prawy, wěrnny wucžer a wodžer.

Šo je něšhto lubošne, hdyž je čłowjek počal wěrič, a jako tajki te štare ške pucze wopuščeži, po kotrychž bě dotal kłodžil, šo pak wjazy ša tym njeprašča, šhto bě šo dotal jeho čželu a kwi špodobało, abo šhto šo šwětej a šwětnym ludžom lubi.

Šo je rjany špoczatk noweho žiwjenja, hdyž čłowjek njecha dale wjazy po šamej šwojej woli žitny byč a po šwojim wušdaczu, ani po šwojim štarym šwucženju, ale jeniczyž po wěčnje dobrej a dokonjanej, šwjatej a prawej Šože woli, kotraž čłowjeka štajnje do wšcheho šboža a žohnowanja wjedže.

Šhwalba budž Bohu ša wšchu jeho miłošč, šo wón čłowjeka tak šapšchimnje, šo dyrbi šo takle praščeč a šo wobhonječ w šwjatym pišmje a pola dobryh ludži, kiž š nim derje mēnja, šo předy žaneho poštoja nima, doniž šebi njeje na tole praščenje šwoje wotmolwjenje namał:

„Anježe, sčto dyrby ja čžinicž?“ Sčtóz ja Božim šwětłom šlédži, temu budže hižo w šwojim cžaŝu ta prawa ranšcha fernicžka šesthadžecž, so budže potom Bože šlónzo wohladacž, to prawe Bože šlónzo wičeje prawdošče — Jesuša našeho šbóžnika, kiž cžłowjeka s jeneje krašnosče a jašnosče do drugeje dowjedže, jeha, kiž nam wšchém praji: Ja šym to šwětło teho šwěta, a sčtóz ja mnu šlédži, nješawostanje nihdy w žanej cžmo-wej noży, ale šmeje spochi štajnu šwětlinušched šobu.

Me Saul nješawostanje pšchi šamym šwojim praščenju, — wón da šo do Damaska dowjescž a da šebi tam prajicž, sčto dyrbjesche cžinicž, wošta tam tši dny bjes widženja a wošlepjeny, nješawo nicžo t šebi, žanu jédž a žane picže.

Saul bě šo wšchón do wšchitka t Bohu wobrocžik a t Jesušej, šwojemu wumóžnikaj. Wšchón do žyła bě wón potornjeny a šatornjeny. Dofelž Boži duch w nim dželasche, kiž čžyŝche šebi je Saula noweho cžłowjeka wuštrowicž, nješedžesche Saul nicžo, ani žanu kapku wody nješawopta, doniž šebi njemóžesche prajicž: „Wšcho stare je we mni šaschło, ja šym nětkle wšchón s nowa narodženy.“

Sčtóz čže žiwy byčž a žiwy woštacž, budž a woštaš šobu je šwojim šbóžnikom žiwy. Jenicžki tón ma w šebi prawu wěrnú wožiwjazu móž, a móže ju tež nam wšchém šdaricž. Sčtóz pať je se šwojim šbóžnikom žiwy, tón je kaž šadowy sčtom, kotryž w šwojim cžaŝu šwój derje radženy plód nješje.

Tón Anjes tež naš t šebi wola, powola, — sčtóz ma wušchi šlyšecž, pošluchaj na nješho, a wotewt jemu durje do šwojeje wutrobny, so móhl jeha hlóš šašlyšecž, — t tajtemu šechze našch luby Anjes a šbóžnik tež dženska hiščeže pšchińcž a pšchi nim jeha žiwe dny šawoštacž hacž do šameje wěčnosče. Šamjen.

Šchecžiwniž našeho šbóžnika w nowym testamencze.

(Šotracžowanje.)

III. Wjšchšchi teho luda (wyšoka rada).

Wjšchšchi teho luda šu šobustawy wyšokeje rady. Wyšoka rada je najwjšchšcha domjaza wjšchnošcž židow. Wona mjenowasche šo šynedrium.

Sako Romsžy šlubjeny kraj dobuchu, nadeńdžechu tam hižo wyšoku radu. Dofelž Romsžy šbóžnemu podcžžnjenemu ludej po móžnosčzi jeha wěru waschne a napravjenje woštajichu, tak dolho hacž to jich moży napschecžiwno nješesche, dha tež židam jich wěru a jich najwjšchšchi šud wšacž nočžyhu. Tola do knježerškich naležnosčow šo mješecž, bješche wyšokaj radže kručže šafasane, tež njemješesche wona wo šlósčach a nješluttach šudžicž, kiž pod židowski šakon nješadnyhu. Tak derje mješesche wyšoka rada prawi t šmjercži wotšudžicž, tola tajki wušud wobkručžicž a wuwjesčž bješche wěž romškeho bohata.

Šrótki cžaž do Šhryštuboweho wuštupjenja bješchu tež hiščeže tuto prawi mēli, potom pať bu jim wšate, duž móžesche šo wěšcženje wot tym Anjesu dopjelnicž: wón budže pohanam poddaty.

Móž wotprawjenja bješche w špocžattu w rukach šwójbnjeje hlowny. Wot tuteho pšchhadžesche na přenjonarodženeho. W naležnosčach, kiž žyly šplah nastupachu, pšchistejesche wona šaršchemu tuteho. Sako Móžšak lud s Ežyptowišewe wjedžesche, bě wón wódžer a šudnik, kiž mješesche we wšchých roštorach roššudžicž. Tola jemu tutón hamt tak wšele džela nadpołži, so móžesche jón pódla wšeho drugeho šedma šastacž. Šo by šo jemu dželo polóžilo, Bóh pšchifasa, so by šebi 70 šaršchich wušwolil, našonjenyhu a dowěrných muži, kiž móhli jemu jeha šudniške dželo s džela wotewšacž.

Tuto napravjenje bješche šawjedžene wot wyšokeje rady, kaž šo pošdžišcho wudawa.

Tola nješje t wěri podomne, so wobštacže tuteho šuda tak daloko wórcžo došaha.

Sako mješesche pošdžišcho Šsrael šwoje wobšedženstwo pšchecžiwno wokolnym ludam šakitowacž, šudžachu šudnižy, mužojo, kiž bješchu šebi w bitwach nahladnošcž luda dobyli, pšched wrotami mēsta abo na druhich šjawnyhu mēstnach. Samuel poštaji šwojeju šynow ša šudnikow. Sako pať bu tuteju nješwěrnosčž a nješprawdošcž pšchicžina t nješpokojnosčzi a s tym t poštaju krašestwa, pšchadže šudniška móž na krala. Sako Šofaphat krašestwo nastupi, šarjadoma wón žyly šudništwu s nowa. Wón w Šerusalemje wjšchšchi šud, wobštejazy s mješchnikow, lewitow a šaršchich poštaji. W cžaŝu žušeho knještwa wošta tutón šud. Sako šebi Romsžy šlubjeny kraj podcžžnyhu, nadeńdžechu woni tutón, wyšoku radu.

Cžaž jeje nastacža je njewěšty.

Najwěrnješche je, so je wona pod Šsru nastala.

W Šhryštubowym cžaŝu wona bješche a jeje wliw na židowstwo bješche wulki. Tutón bješche pod wšchelafimi knježerjami tež wšchelafi. Anježerjo jón po šwojim šdacžu pať powjšchšchichu, pať pšchifróšchichu.

Sčto bješche nětko nadawš wyšokaj rady? Šo našchich wobštejnosčach móhl šebi jedyn na nju wobrocžicž, hdyž s wušudom nižšeho šuda špokojom nješje; tola tajki powolanški šud wona nješesche. Wušudy nižšchich šudow bješchu pola židow bjes wuměnenja placzaze. Wyšoka rada jenož potom do jeneje wěžy rěčesche, hdyž nižšchi šud t žanemu roššudej pšchicž njemóžesche, abo hdyž tutemu ta wěž jašna nješje. W tajkich padach bu wona wyšokaj radže pšchifofasana. Tola šta šo to jara porědko.

Najhušcžišcho nižšche šudy šamo wušudžichu. Nižšche šudy bješchu w šbóžnym mješče.

We wjšchšchich mēstnach bješche šudniški kolleg. Tutón wobštawasche je 7 po druhich s 23 muži. Tajki nižšchi šud je Matth. 5, 21 mēnjeny. Šched tajki šluschachu roštorny wšchědneho žiwjenja. Šotre pady bješche nětko wyšoka rada ša šebje šthowala?

Wyšoka rada bješche najwjšchšche duchomne knježerštwu w Šsraelu. Wona mješesche šedžbowacž na duchomne naležnosče. Wona mješesche šo ša to šaracž, so ničto wot šakonja a přiódk-pišaneho waschne nješawoštupi, so ničto nicžo nowe nješawoštupi, šhiba šo byl wot Boha t temu powolaný. Dale mješesche Bóške poškolstwo a wobkručjenje prošetow pruhowacž a na to hladacž, so wopacžni prošetowo lud nješawjedžichu.

Sako Šan šchecženil wučesche a šchecžijesche, pšchindžechu wot-póšłani wyšokaj rady t njemu a prašachu šo jeha s wotkal ma móž t temu. Šacž šem nješesche šo w Šsraelu šchecžilo. Bješche to žyly nowe waschne, na kotrež šakon nješpomni. Tcho dla šo wyšoka rada po tej wěžy horje šjerje a šo pšches šwojich poškol pošchecž da, hacž je wón něhdže prošeta. Šan pošaze jich na bliški pšchichod Mēšiasa, kotryž jeha škuttowanju prawi da.

Sako tón Anjes do Šerusalemja šacžahnył a templ wučžicžil bješche, w kotrymž šo šašo to stare nješakansstwo cžerjesche, prašcha šo wyšoka rada, s cžejej moży wón to cžini. Tón Anjes šo jich na to prašcha, s wotkal Šanowa šchecženiza je. Wotmoluwenje wjedže ju do wuškosčow, s kotrychž móže šo jenož s tym wučžahucž, so njewědomosčž wudawa. Bychu-li prajili, so bě Šan wot Boha pošłany, dha dyrbjachu tež Šanowemu šwědcženju wo Šhryštubu wěricž. Š tym pať by jeha Bóške poškolstwo a s dobom tež prawi t cžiježenju templa dopofasane bylo. Bychu-li pať přeli, so je Šan prošeta, bychu šo s tym pšchewědcženju luda napschecžiwno štupili, teho dla radšcho mjelcža. Š tutehu pšchikladow widžimy, so wyšoka rada wobšedžowanje templa a Bóžeje šlužby jako t šwojemu hamtej šluschaze wobšladuje.

(Šotracžowanje.)

Šak šy žiwy?

(Šotracžowanje.)

Šawopať šo džescžu hušto šžje, male pašosčjenja, lóšystwa pšchepušchčuju. Šam, hdyž dyrbjal šo prut trjebacž, kaž pšchi mjenowaných šjawnyhu šnylenjach a pšchi nješpšchewazym lóšystwje a šamowoli šo wón njetrjeba. Šowšchittownje ma prut šarunacž, sčtož pohladanju a šlowam šaršchich na frutosčzi pobrachuje. Ššchi wšchém tym cželne šhostanje jenož porědko to dozpije, sčtož šhutne napominaže šlowo a frute wóčžko nještej wučžinilej. Wšchědny bur prajesche: „Pola mje prut jenož šady šchpihela teži, so bych s porštom na njón pošacž móhl.“ Tak daloko dyrbjalo pšchicž; tón šredł dyrbjal šo jenož trjebacž, so šo pošdžišcho wjazy trjebacž njetrjebał. Šo prawom dyrbjalo šbóžde šchulške džecžo tak daloko wóčžehnjene byčž, so wjazy pušow nješ-

pschiczejnych wjezor w 9 h. na fariski dwór, so bychu hiščeže wjezorowy postrow fariskemu domej pschinješk. Skóncznye so czaš, hdyž běšče so w knježim parku hiščeže rjany wóhnojstroj wotbył a so na knjeni kollatorfu Klugowu a knjesa tajneho radžicžela s Kenhera kława wunješkla, rosenđže.

— Skhadžowanika kerbskeje studowazeje mlodošče směje so kobotu 5. a njedzeli 6. augusta w Khróscžizach. Šsobotu popołdnju w 3 h. směje wubjerł sa fastupjerjow jenotliwych towarštwow swoje prjedywuradženje. Słowna šhromadžijna pak so njedzeli popołdnju w 1/4 h. seńdže. Wny Šsorbow s Khróscžansteje wokolnošče, wošebje s Hornjo-Wujesdžansteje, Šodžijsteje a Nješkwačidlišteje wošadny napominamy, so njebychu so komdžili, šhadžowaniku kerbskich studowazyh, kotraž je pječadwazyta, a s tym jubjetiska šhadžowanika, wopytač. Wot nich je so hižo wjele žohnowanja na nasche ludowe živjenje wuliwalo a wutrobny so so tam jahorile sa nasch lud a narodnošč.

— Šsorbiski homiletiski seminar so w bližšim czašu na Šrodžijščezanstej farje seńdže. W tym lěče směje 3 kobotstowy, knjesow studentow Wirošaka, Wiczežka a Rādu.

— Wny kny hižo s wobžarowanjom wo tym piškali, so běšče so sašo nēmška prynzeška rošbudžila, k grichiško-katholiskej zyrkwi pschepstupicž — prynzeška Zutta — Meklenburgska. Tole pschepstupjenje je so šjawnje w Šzornohórskaj stalo. Pschi tym je wona wunjacze wotpoložila: „Na šwjatych škummiškich a provinzialnych konzilijach postajene japoschtolšte pschewostajenja, zyrkwiške kanones a druge postajenja ja pschewostajenja; tunje tak chzu ja šwjate piškmo w tej myšli, kaž so šwjata raišcho-krajna zyrkej, nascha šwjata macž, rošumješke a rošymy, pschuwšacž a rošymicž. Sa wunjaju, so je tale zyrkej njewješta Khrystušowa a je w njeje šamej prawe šbože. Šswjatej nawjedowazej synodže Rušowsteje, wyškofšwjeczenemu metropolice, arzbiskepam a biskopam a wot nich postajenym nēmškam pschilubju, prawu pošluchnošč pošacž hacž do kónza mojeho živjenja.“ Švangelske nowiny so k temu tak wupraja: Tak rēcži w ewangelskej wěrje wozehnjena šeršchžinška džowka wo grichiško-katholiskej zyrkwi, kotrejež prawe šbože je wona; hacle psched nekotrymi mēškazami sejnala, a s tymi kłowami šup wona k wěrowanju psched Boži woltač.

— Nowa naprawa so na nēmškim pošče k 1. oktobrej šawjedže. Wot teho czaša budža so šhartu ja pschipoškłanje pjenjes s pschishibnjenej poštnjej šhartu wudawacž, so može dostawač hnydom na šharcze swoje kwitowanje napiskacž. To je jara dobre a wužitne, wošebje sa pschekupzow. Wě so, dostawašče so tež nētko hižo wot pošta, hdyž běšče pjenjesy plačžil, wobšwědcžaza papjerka. Sa šama pak njeby psched šudništwom jako kwitowanje plačžila, dokelž je sa pošnje plačžaze kwitowanje podpiskmo dostawarja trebne. Temu njedostatkej so s tej naprawu wotpomha.

— Konferenza ja mēr mjes ludami — je so rošesškla a šchtož je wucžinika, je kaž nicžo, kaž bēchmy to hižo do přēdka prajili. Wobšamknjenja šu lēdy tinity hōdne, kotraž je so pschepiškala. Šenicžki wužitk šu hoščenzarjo tam mēli, hdyž bēchu šapōškłanzhy žiwi. Šewak šako wšchitko pschi starym wostanje.

— Nowy wuškud pschecžiwno Drenšusej so w bližšim czašu w mēšče Šennes šapocžnje a so najšterje s jeho wuwinowanjom škōncži. Wulki czaš je, so budže mēr wo tym w Šranzowstej.

Wudowiny džak.

Mišionar Šontag s Blouberga w Šužnej Šfrizy, kotryž je w tu šhwilu w naschim wōtžnym kraju, powjedasche njedawno na šwjedzenju tōnle hnujazy podawł wo džaknym woporje wudowny. Wona jemu do jeho wotpučžowanja 5 hr. sa mišionstwo pschinješe. Wulzy šwjelenty, ale tež pošny džiwanja hladasche na staru, šhudu žonu, kotraž w hubjenej drasče psched nim štejesche a šebi myšlesche, so je drje to pschewjele sa jejne wobštejnoscze. Na to wona ščehowaze powjedasche. Psched lētom dosta wona kōšoch darjenu. Pschi jejnym dobrym hladanju kōšoch pilnje nješesche a tež šydasche, so jeja jej niz jenož sa jejnu potrebu doškahnychu, ale so mējesche tež hiščeže 5 hr. wunoscška sa 2 mandli jejow a 3 mlode šhaponki — a wona šama mējesche tež hiščeže 6 mlodyh šur. Wě so, hdyž wona na šwoju drastu hladasche, so wabjena cžujesche, te 5 hr. sa nowu šuknju wudacž. Wona pak šebi myšlesche na šwojeho wyškofškwaleneho a lubowaneho šbōžnika a myšlesche, so wōn te pjenjesy nusnišcho trejba, a so je šebi

je štročč wo nju šaškłi. Duž je mišionarej pschinješe jeho wrošcho, so by šnadny wopor pschijał. Šchto šebi, luby cžitarjo, wo tymle džaku teje wudowny myšlišch? Šlaj, wona je dała, šchtož mōžesche a mējesche — šchto masch ty sa twojeho šbōžnika wysche a šchto šy jemu hacž dotal winojty wostal? Na džaknym woporje pošnajesch bohastwo dariczelowe; Ach, kajzy šhudži ludžo šu tola w naschim kraju w hētach a hrodach žiwi, so je tak malo džaknych woporow sa teho šbōžnika šbytknych, hdyž ma tež šhudny pschezo hiščeže nēscho wysche sa prošne šwētne wēzy. Duž dyrbi mišionstwo nusu tradacž, dokelž so telto sa šchōdne njewužitne wēzy woprue. Sa jenož na to dopomnju. W naschim wōtžnym kraju pschińdže na hłowu wobhlerštwu lētne 117 litrow piwa, 6 litrow wina a 13 litrow palenja. To wucžini na hłowu lētne wudawł wo nēhdže 50 hriwnow, t. r. na kōždu šwōjbu malo licžene 250 hr., abo na žyly lud 3000 millijonow hriwnow. A telko woporow na štrowošči a poščžiwošči, na mozy a živjenju so s tym woprue. A sa džēlo šwōtkomneho a šnutškomneho mišionstwa s prošu a nusu nekotre millijony nawda. Sa šebi myšlu, šhutnišcheho přēdowanja sa wuškli, kotrež chzedža šlyšchecž, njeje hacž tele licžby. A nekotry, kotremuž tole přēdowanje k wutrobje dže, prascha so šrudny: „Šdže to wjedže s naschim ludom?“ Wny lubi pschecželjo Božeho kraleštwu! Njewěšče wy šrēdł, kał byščeže nawuškli so lēpje džakowacž naschemu Bohu ja jeho njelicžene dobrotu? Wōndano štareho pschecžela mojeje přjedawšcheje wošadny wopytach. Šemu so šwōtkownje cžišče derje džēšče. Wōn bēšče so woženil a bēšče je šwojeje mlodej žonu w šbožownym mandželštwje žiwy — ale! Šaj, kōžde šenšte šbože ma šwoje wobmyšlenje, njenujzy, so njebychmy pošla šabyli, šchtož so lohfo šabudže, so šhuda šemja nasch wōtžny kraj njeje.“

Lubymaj mlodymaj mandželštimaj so škōncznye jeju horze žadanje dopjelni a džowezicžka so jimaj narodži. Wona pak mējesche jenož jenu ruku. Wny wēmny, kajta je to wulka huada, wobej ruzy mēčž. Šče wy to hižo juntrōčč prawje wopomnili a so Bohu sa to džakowali, so je wam štrowe džēčži wobradžil? A nētko šebi jich wjele myšli, so je por šoprnikow sa njeho doščž. Ach, so bychmy lēpschi byli w džakowanju, wōn by bohastwo w. žohnowanju pschijchōł.

Šsobudželawi mužojo.

„Mōcže Wy, luby Knjes duchomny, we Waschej wošadže tež mužow, kotriž Wam w Božej šlužbje s pomozu k bokej šteja? tak praschēsche so nēmška prynzeška, kotraž ma šwoju ewangelsku zyrkej lubo.“

Duchomny dyrbejesche wotmolwicž: „Ach, kralowška wyškofšecž, tych, kiž w mojej wošadže šobuškłaza, je Bohu žel jara malo, ja ani džēšacž porštow njetrjebam, so bych jich nalicžil. Šswěru pomhazyh mlodženzow a mlodych holzow mam šwjelazny licžbu, ale — mužo?“

„To dyrbicže Wy,“ praji w dobrej myšli prynzeška, „muži prawje k temu šwacž.“

„Šaj, kralowška wyškofšecž,“ s napšchecžiwu duchomny, „šwajcže juntrōčč twjerdže šroščene šchtomny!“

Šswěni duchomni, kotrymž šbože wošadow na wutrobje leži, prošcha teho Knjesa wo šobudželacžerjow a šu džakomni sa kōždeho pomoznika a kōždu pomozniku, kotruž wobradži. Wōn mōže jich dacž, wōn mōže twjerdže šroščene šchtomny šhodžaze šchtomny cžinicž, wōn mōže mlodženzow, mlode holzy — a tež mužo wuškowobdžicž wot šebicžnosče, so dale šami šebi žiwi nješbu, ale temu, kiž je sa nich wumrjel a horjestannł (2. Šor. 5, 15), so czaš, mōž a pjenjesy nałōži, jemu na šhudnych, šhornych, liwkich, šabludženyh a šhubjennyh šlužicž.

Š. W. Šrēdł praji w šnatym šhērlušchu: „Šchto je muž?“ a da to wotmolwjenje: „Šchtož mōže so modlicž, — šchtož mōže wēricž — šchtož mōže lubowacž.“ Šso prawje modlazhy, wērjazhy, lubowazy muž pak njepočkži ruzhy do klina a njemyšli šebi jenož šam na šwoje šbože, ale šluži tež rad se šwojimi darami a šubkami šwojeje zyrkwi a wošadže, wošebje hdyž wē, so s tym šwojemu duchomnemu wješele cžini a jeho w jeho cžēškim powo- lanju pošhlja.

Duž njecžakajcže, mužojo, hacž budžecže do džēla šwami ale štupeče dobrowōlnje doprēdka!